

Csámpai Ottó (Nyitracsehi):
Cey-Bert Róbert Gyula irodalmi
munkásságáról

CEY-BERT RÓBERT GYULA HERCZEG FERENC DIJAT KAPOTT

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc ünnepségének előestéjén adták át Dr. Cey-Bert Róbert Gyulának a Herczeg Ferenc kormányzati irodalmi díjat. A díj Herczeg Ferenc szellemi és irodalmi örökségét méltóképpen képviselő kiemelkedő történelmi teljesítmény elismerése. Cey-Bert Róbert Gyula kalandos, ám szüntelen hazájának és nemzetének boldogulását kereső életútja példaértékű mindazok számára, akiknek a szabadság a legnagyobb eszmei érték.

Történelmi regényeiben és közírói munkáiban mindig azok a témák kerültek előtérbe, amelyek szellemi irányítúként szolgálnak emberi és magyar küldetésünk megértéséhez, a mai feje tetejére állított világunkban.

Gratulálunk Cey-Bert Róbert Gyulának, Isten éltesse őt jó egészségben, hogy könyvei olvasóit tevőleges cselekvésre, továbbra is az önzetlen hazafias érzület vezérelje!

Cey-Bert Róbert Gyula a díjátadón.⁵¹⁶

Cey-Bert Róbert Gyula 10 könyvéhez írtam előszót. Ide most nem tudjuk mindet betenni, elolvashatja mindenki az eredeti könyvben. Ide most kiválasztottam kettőt: Az egyiket a szkítákról szóló történelmi regénye elé írtam, a másikat a legújabb, tavaly megjelent életrajzi könyve elé. Mindkét előszó gazdag lábjegyzetekkel van ellátva és csatolva a könyv címlapjára.

A két írás után pedig közreadjuk Cey-Bert Róbert Gyula életútjának és szellemi teljesítményének rövid összefoglalását, amellyel a Herczeg Ferenc-díjat is kiérdemelte, és amihez Zürichi Magyar Történelmi Egyesület tagsága ezúton küldi, tiszteletbeli elnökének, köszöntését

⁵¹⁶ Kép forrása: <https://www.facebook.com/photo?fbid=26151960864431832&set=a.418453764875895>.

... ÉS AKKOR MAJD GYŐZ A SZITTYA FERGETEG!*

¶ XX. század 90-es éveinek elején egy nagy terjedelmű szociológiai kutatást végeztem a Felvidék egyik kis magyarlakta szigetén, Nyitra vidékén. A kutatás tárgya az ott élő magyarság azonosságtudata és érzésvilága volt. Természetesen, nem térhettem ki a történelemtudat problémái elől sem, amelynek szerves része és egyben legsarkalatosabb pontja az adott nép származás- vagy eredettudata. A származás mozzanata minden nemzet önazonossága szempontjából alapvetően fontos, amelyre a nemzeti önérzetet lehet építeni, de ugyanakkor le is lehet vele rombolni. Ebben az időben egy hatalmas robbanás keletkezett a magyar eredetkutatás terén, olyannyira nagy, hogy a több tucat származás- és fejlődélmélet gátolta az egyszerű emberek tisztánlátását. Ugyanakkor, néhányan azt hangoztatták, hogy népünk eredetének valós megismerése nem is annyira lényeges kérdéskör, s véleményük igazolására előszeretettel hivatkoztak az illyési gondolatra, miszerint „nem az a fontos, hogy honnan jöttünk, hanem az, hová igyekszünk”. Pedig a helyes út megtalálásának egyik előfeltétele

népünk eredetének valós feltárása, mivel ez a nemzeti önérzet és büszkeség egyik fő támpontja. Akkor írtam le azt a megrázó gondolatot, amelyre aztán többen hivatkoztak, miszerint **nem mindegy, hogy az adott nép vagy nemzet eredetét nagy múlttal büszkélkedő, magas fokú kultúrával és civilizációval bíró népekből tudja levezetni, vagy csak egy elvadult csőcseléknek, barbár betolakodónak mondott etnikumot tudhat maga előtt.**⁵¹⁷ Emlékszem, hogy annak idején Cey-Bert Róbert Gyulával pozsonyi lakásunkon hosszú éjszakáig beszélgettünk a kutatás eredményeiről és szomorúan vettük tudomásul, hogy annyira összekuszálódott a magyarság történelemszemlélete, hogy valóban egy zavaros tudatú nemzet lettünk. Lehet, hogy talán éppen akkor fogalmazódott meg benne az elhatározás, hogy félreteszi a kemény, tudományos könyvek és dolgozatok írását és a mindenki számára könnyen megérthető történelmi regényekre helyezi ezúttal a hangsúlyt. Ugyanis már akkor fennállt a veszélye annak, hogy éppen a „legősibb magyar társaslelki értékeknek az őrzője”,⁵¹⁸ az alsó néposztály és a klasszikus értelemben vett középosztály maradványai lehetnek azok, amelyek nem tudnak majd ellenálni a körülöttünk zajló események veszélyeinek. Mi több, a „történetileg jelentős egyének”, az alkotók véleményt formáló csoportja sem vallotta a régmúlt tudásának alapvető elveit, sőt magatartásával mindinkább szembefordult a történelmi hagyománnyal.

Azóta eltelt harminc év és felnőtt egy teljesen új nemzedék, amelynek fiatalabbik része még inkább ki van téve a „kifinomult” manipulációnak, amelynek célja nem más, mint a sajátos,

* Előszó Cey-Bert Róbert Gyula: „A szkíta turul dinasztia örökösei” c. könyvéhez. Püski, Budapest, 2023. 8-15.

⁵¹⁷ Csámpai Ottó: Viharvert nemzettudat. Az identitástudat és érzésvilág problémái Zboralja magyar falvaiban. Pozsony, 1994. 83.

⁵¹⁸ Karácsony Sándor megfogalmazása.

egyedi, páratlan kultúránk feloldása egy univerzális, zavaros kultúranélküliségbe, amit a nagy **Comenius a nemzet elfajzásának** nevez, „**amikor a nemzet annyira nem törődik magával, hogy nem akarja, vagy nem tudja boldogságát felismerni és nem akarja vagy nem tudja őt más nemzet boldogsága vetélkedésre ösztönözni**”.⁵¹⁹ Mert a nemzet akkor lehet igazán boldog, ha nem kell hazugságokat, hamisításokat, csúsztatásokat és másfajta félrevezető és alantós módszereket alkalmazni a saját eredetkutatásában. Sajnos, több nemzet ilyen módszerekkel építi a saját történelmét. Nekünk erre semmi szükségünk! A szkíta–hun–avar–magyar folytonosság teljesen egyértelmű, ősi hagyományaink évszázadokon keresztül megőrizték a szkíta származás tudatát, mégha ezt most is néhány történész igyekszik divatos külföldi áramlatok hatására cáfolni.

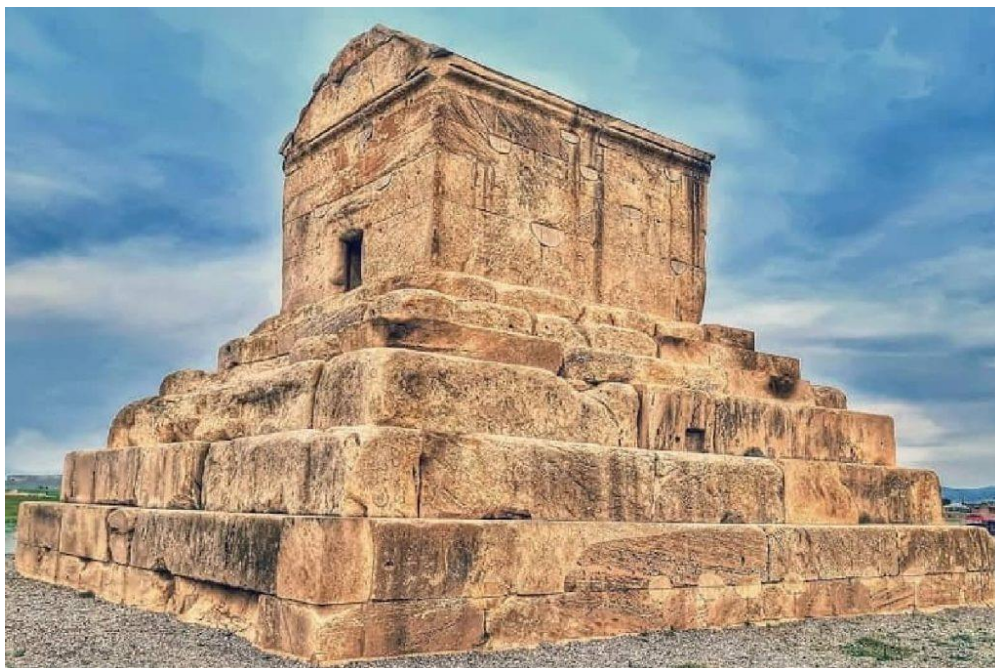
A különböző tudománytörténeti értekezések, ha ki akarják emelni témájuk fontosságát, többnyire azzal a bevezető megfogalmazással kezdik, hogy „már az antik filozófia képviselői, főleg Arisztotelész” is valamilyen módon foglalkozott vele. Ez már majdnem kötelező, mert hiszen az európai kultúra egyik alappillére a görög filozófia, ami megkérdőjelezhetetlen axióma. A történettudományban pedig még inkább az váltja ki az érdeklődést, ha a témakörbe tartozó népről vagy személyről a bibliai szövegekben is nyomokat lehet találni. Cey-Bert Róbert Gyula legújabb történelmi regényét ilyen személlyel kezdi és annak tartalmában épp annak az ókori népnek harcát írja le, amelyre mi, magyarok úgy tekintünk, mint kulturális és genetikai elődeinkre.

A téma többek között éppen ezért keltette fel a figyelmemet. Ugyanakkor néhány bibliai személy nemzeti történelmünkhöz kötődő kapcsolata az én figyelmemet is elkerülte. Ezt annak ellenére kellett beismernem, hogy csaknem minden részletében ismerem az Új- és Ószövetséget. Hiszen a Biblia egyfelől Isten szava, amely bizonyítékul szolgál annak megismerésére, hogy mi a jó és mi a rossz, tehát erkölcsi útmutatást szolgáltat az ember számára. Ugyanakkor a régi idők tanúsága és egyben bizonyítéka az elődeink életéről is. A Biblia, amellet, hogy teljes mértékben vallást teremtő és megalapozó mű, egyben az emberiség krónikája, az emberiség történetének a leírása.⁵²⁰ Amikor néhány évtizede először sikerült eljutnom Iránba, nagy csodálattal hallgattam a sokak számára ismert történetet Nagy Küroszról,⁵²¹ akinek paszargadai síremléke magányosan csúcsosodik a napsütötte széles síkság magaslastán. Igen, ő volt az, aki a már leigázott zsidóknak megengedte, hogy hazatérjenek szülőföldjükre, és amennyire tőlük telik, újra felépítsék életüket (2Krón 36,22–23; Ezsd 1,1–4). Bár Kürosz minden bizonnyal egyszerűen csak úgy tekintette ezeket a hazatelepítéseket, mint a különböző istenségek összehétközését. De csak később tudatosítottam, hogy ő, e jótette mellett, az ókori Keleten a szkíták egyik legádázabb és legalantasabb ellensége volt. Ugyanakkor a szkítáknak is megvan a saját helye úgy az ószövetségi, mint az újszövetségi szövegekben, amelyekben tömérdek adatot találunk erről az ókori nemzetről, amelyben ott vannak a magyarság kulturális és genetikai gyökerei.

⁵¹⁹ Comenius, Johannes Amos: *Gentis felicitas*. In: Csámpai Ottó: *Comenius újralfedezése*. Heraldika Kiadó, Budapest, 2022. 103.

⁵²⁰ Jelen Acta-számban olvashatunk ilyen szemléletű beszámolót a történelemről Isaac Preston Corytól. – *A szerk.*

⁵²¹ A nevét a magyar fordítások is többféleképpen adják vissza (Kyros, Cyrus, Kíros). A regényben Kurus-ként jelenik meg.

Kr. e. 530 környékén Kürosz az északkeleti határoknál csatába bonyolódott a masszagétákkal, miután azok királynője, Tomürisz⁵²² elhárította a perzsa uralkodó házassági ajánlatát. A masszagéták a szkíták egyik legjelentősebb törzse volt. Kürosz, aki megtámadta a szkíták szállásterületét, a háborúban életét veszítette. Hérodotosz így adja vissza a csata lefolyását: *„Ez a csata volt a legkegyetlenebb, valahányat a barbárok⁵²³ egymás között valaha is vívtak... Először szemben állva nyilakkal lövöldöztek, majd amikor kifogytak a nyilakból, lándzsával és karddal támadtak egymásra. Jó ideig harcoltak, és egyik fél sem gondolt a megfútasra, végül a masszagéták kerekedtek felül. A perzsa sereg nagy része ott veszett, s elesett Kürosz is, huszonkilenc évi uralkodás után.”*⁵²⁴ Bár Hérodotosz néhány helyen nem a leghízelgőbben ír a szkítákról, mégis elismerően nyilatkozik róluk és harcmódorukat eképpen jellemezi: *„Egyaránt harcolnak lóháton vagy ló nélkül, s fegyverként lándzsát, nyilat és kétélű bárdot viselnek. Sok aranyat és bronzot használnak, dárdaikat, nyilvesszőik hegyét s harci bárdjaikat bronzból készítik, fajvédőjüket, övüket és vállszíjukat arannyal díszítik. Lovaik homlokára bronz védőlemezt illesztnek, a kantárt, a zablát és a homlokdísz arannyal ékesítik.”*⁵²⁵

Ez a történet jelenik meg Cey-Bert könyvének első részében kiszínesítve, kibővítve az író képzelőerejével. Az általa használt történelmi neveknek szép magyaros hangzásuk van, azonban ez nem kimondottan a könyv írójának az önkényes használata. Hiszen maga Hérodotosz is „görögösítette” a történelmi személyek neveit és a földrajzi megnevezéseket, amelyeket aztán az utókor is sokszor kénye-kedve szerint próbált a saját nyelvére átfordítani. A figyelmes olvasónak bizonyára feltűnik, hogy Tomorán (Tomürisz) királyné egyik fiát Cey-Bert Róbert Gyula regényében Hargitának hívják. Ha ezt a nevet úgy görögösítjük, ahogy azt Hérodotosz tette, akkor Thargitaosz-t (Θαργίταος) kapunk. Hérodotosz szerint ő volt a szkíták első királya.⁵²⁶ Ebből azt a következtetést lehet levonni, hogy a szkíták őskirályának a neve a

⁵²² A regényben a királynő Tomorán név alatt szerepel.

⁵²³ A barbárok alatt az idegeneket érti, vagyis aki „nem görög”, ill. aki „perzsa”.

⁵²⁴ Hérodotosz: *A görög-perzsa háború*. Osiris Kiadó, Budapest, 2007. 104.

⁵²⁵ Ugyanott 104–105.

⁵²⁶ Ugyanott 266–267.

Kárpát-medencének szent területét, a Hargitát személyesíti meg.⁵²⁷ Cey-Bert Róbert Gyula a könyvében emiatt ruházza a Hargita nevet Tomorán–Tomürisz királynő egyik fiára. Az olvasó már megszokhatta, hogy írónk könyveinek szereplőit gyönyörű, ősi magyar hangzású nevekkal ruházza fel: Özönkő, Korsát, Tomor, Togár, Irukán, Baharkán...

De ha már megemlítettük Arisztotelészt, a nagy görög filozófust, akire csaknem minden tudós kötelességének tartja hivatkozni, akkor mindenképpen említést kell tennünk az előtte élő és ugyancsak nagy tudással rendelkező szkíta bölcselőkről. Ilyen pl. Abarisz, a nagyhírű orvos és bölcse, akit Hérodotosz hüperboreosz származású férfinak nevez.⁵²⁸ A hagyomány úgy tartja, hogy a gyógyítás tudományára maga Apolló tanította, aki egy arany nyíllal is megajándékozta őt. Hírneve tetőpontját Kr. e. 764-ben érte el. Ő volt az, aki a szkítákat egy borzasztó döghaláltól megmentette. Ugyancsak híres volt „jósló művészetéről, zivatarok lecsendesítéséről és orkánok lecsillapításáról”. Megakadályozta a dögvész terjedését, s örködött a haldoklók felett. Anakhszisz, szkíta királyfi filozófus,⁵²⁹ Abarisz és a többi szkíta jó hírben álltak a helléneknél, mivel a nyájasság, egyszerűség és az igazságosság mintegy nemzeti jellemvonásként testesült meg bennük.⁵³⁰ Anakhszisz már Kr. e. 584-ben Hellászba utazott, ahol Szolónnak barátja lett, de mivel idegen szokásokat vett át, tragikusan fejezte be az életét. A szkíták ugyanis nem tűrték az idegen minták utánzását. Abariszról értekezik a Kr. u. 140-ben meghalt Lukianosz görög író is azon párbeszéd feljegyzésével, amelyet, a barátságról folytatott görög hallgatóságával: „*Mi szittyák⁵³¹ a szép beszéddel elmaradunk mögöttetek, mert ha ti beszéltek barátságról, olyan szépen szóltok, hogy mi könnybe lábadt szemmel hallgatunk. De ha teljesítésre kerül a sor, ti elmaradtok mögöttünk... Mi szittyák állandó harcban élünk és éppen ezért a megbízható jó barátot mindennél, még a jó fegyvernél is többre becsüljük. Barátságot azonban csak kevesekkel, olyan férfiakkal kötünk, akikről tudjuk, hogy nagy dolgokra képesek.*”

Csak mellékesen jegyezzük meg, hogy a már említett nagy pedagógus J. A. Comenius is ugyan pozitívan, de ugyanakkor kritikus módon viszonyult a görög klasszikus filozófiához és annak képviselőihez. Pogánynak nevezi azt és úgy véljük, hogy ebben kifejeződik bírálatának a lényege. Számunkra azonban érdekesnek tűnhet, hogy az ismert görög filozófusok mellett, elsőik között említi a szkíta Anakhsziszt.⁵³² Bár értekezésében a filozófusnak nem engedi, hogy nyilatkozzon, elég, ha csak föl-alá sétál, de mégis meglepő, hogy a XVII. század közép-európai műveltségében még ildomos volt a szkítákról tudni.⁵³³

A magyar történetírás és a nemzet nagyjai évszázadokig ápolták és őrizték a szkíta, hun és avar hagyományt. Mellőzzük most a gesztákat és krónikákat (Anonymus, Kézai Simon, Kálti Márk), mivel azok eléggé ismertek. A valószínű elveszett magyar ősgesztára alapozó *Tarih-i Üngürüs* többször megemlíti Szkítiát: „*Azt a vidéket pedig [melynek Hunor volt a fejedelme], Dzsiddija tartománynak nevezték. Tatár tartomány volt, amely Szamarkandtól a Fekete-*

⁵²⁷ Grandpierre K. Endre: *Aranykincsek hullottak a Hargitára*. Népszava, Budapest, 1990. 120–121.

⁵²⁸ Ugyanott 278.

⁵²⁹ Anakhszisz (Αναχσις) – szkíta filozófus, író és költő, hagyomány szerint a hét bölcse egyike – az i. e. 6. században élt. Hérodotosz szerint Gnourosznak, a királyi szkíták nagyurának fia volt; apai nagybátyja Ariapeithész (i. e. kb. 480–460) uralkodónak

⁵³⁰ V. ö. Strabón: *Geographika* VII. 3. 8. Dr. Földy József fordítása. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1977, 319.

⁵³¹ Szittyák a szkíták magyaros megnevezése.

⁵³² Egyéb, általános vonatkozásban is talált írásos emléknymokat a scita nép tudós mivoltára Fábíán Sándor: *Történelmi „szürreal”*. Az Igazság Kálváriája c. művében (*Acta Historica Hungarica Turiciensia* 36/1. 2021. <https://epa.oszk.hu/01400/01445/00061/pdf/>). – *A szerk.*

⁵³³ V. ö. Comenius, Johannes Amos: *Gentis felicitas*. In: Csámpai 2022. 37–38. Erre csak azért utalunk, mert manapság a hivatalosított tudományos kutatók csaknem eretnokségnek vélik, ha valaki szkítákról, esetleg hunokról beszél, ne adj Isten egyfajta folytonosságot is felfedez köztük és a magyarok között. Comeniusnak ez eszébe sem jutott, de mint elismert tudós, tett ő bátrabb megjegyzéseket is származásunkkal kapcsolatban.

tengerig terjed.”⁵³⁴ Werbőczy István Tripartitumában ugyancsak kihangsúlyozza, hogy „Ez mostani írásomban szólni akarok, az Magyarok között leg elsőben akkor kezdetet, mikor az Magyarok Scythiából ez Országban jöttek, kit Pannoniának hittanak, mostan pedig immáron a Magyaroktól Magyar Országának nevezetik.”⁵³⁵ Míg a XX. és XXI. század embere felrója a Habsburgoknak, hogy mellőzik, meghamisítják és elvetik a szkíta-hun-magyar folytonosság elméletét, a Habsburg-párti Esterházy család sarjai büszkén vallják magukat a szkíta és hun hadvezérek leszármazottainak. Esterházy Pál herceg a nagyszombati egyetemi templom kriptájának bejáratára belevéselt a díszes jelzőt elődeiről, mint „a szkíta fejedelem támaszairól a hunok hadjáratában”, amely természetesen őrá is vonatkozik, és utódaira is, akik ezzel a származással büszkén kitüntetik a család többi tagját. Ezt olyan személyiség nemzeti büszkesége megnyilvánulásának tekintjük, aki talán tudatában is volt annak, hogy mint Habsburg-hű nem a megfelelő oldalt képviseli, de ezzel akarja bizonyítani valós hovatartozását! Nádor létére lovas katona volt, ugyanúgy, mint azok az őseink, akikről a perzsa és bizánci történetírók megrajzolták az első lovas „nemzetportrét”. Testvérbátyját, László grófot is, az 1652-es Vezekényi csata⁵³⁶ legismertebb hősi halottját az idegen származású Caspar Jongelinus örökíti meg egy emelkedett hangvételű díszes beszédben⁵³⁷, amelyben azzal dicsőíti, hogy a hun nemzet szülötte:

Illustri Ladislaus erat de gente creatus

Hunorum Hungariae priscae nobilitatis Eques.

A szerző latin kéziratában áthúzta a Magyarország megnevezést és helyette Hunt – Hunniát írt. Ha következetesen tükörfordításban tolmácsolnánk a két sort, akkor a szöveget így is lehet értelmezni:

Lászlót dicső nemzet teremtette,

hunok ősi nemes lovagja ő.

Esterházy Pál herceg által építtetett kismartoni várkastély főhomlokzatát díszítő mellszobrok alatt, a hun fejedelmek és hadvezérek nevei szerepelnek: Keve, Kadicha, Keme, Atila, Buda, Bela, Almos, Arpad, Gyula, Chund, Lehel, Eurs, Sabolch, Geysa, Verbulch, Zoltan. Ez a történelmi szoborsorozat szemléletes kifejezője és hirdetője nemcsak a magyar állameszmének, hanem az Esterházy család nyílt hitvallása is a magyarság és a hiteles ősei mellett.

⁵³⁴ Mahmúd Terdzüman: *Magyarország története. Tarih-i Üngürüş vagyis Üngürüş története*. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1982. 38. Ő is többféleképpen írja Szkítia nevét – Dzsiddija, Dzsiddijja, Szidijja.

⁵³⁵ Werbőczy István: *Decretum Tripartitum Latino-Hungaricum Juris consuetudinarii, Incltyi Regni Hungariae & Transylvaniae azaz Magyar és Erdely Országának Törvény könyve*. Pars I. Decret. Ung. Tit. III. (6 Pannonia). Leutschoviae (Lőcse 1637). Reprint Pytheas Budapest 2005.

⁵³⁶ A csatáról közelebbről lásd Csámpai Ottó: *A hősök nem halnak meg! Négy Esterházy egy hullása a Vezekényi csatában*. Püski Kiadó, Budapest, 2022.

⁵³⁷ MNL OL P 113, Gyűjtemények, 198. cs. 3. tétel, No. 5, p. 60. Közreadja Marti Tibor: *Gróf Esterházy László (1626–1652). Fejezetek egy arisztokrata család történetéhez*. Doktori (PhD) értekezés. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, 2013. 210–211.

A XX. századi régészeti leletek bizonyítják, hogy a szkíták (és a hunok is) valóban magas kultúrát hordozó etnikum volt. Elég csak megnézni a Magyar Nemzeti Múzeumban annak idején kiállított „issyk-i aranyember” öltözetét, vagy a „bereli lószerszám” rekonstrukciót,⁵³⁸ és büszkeség tölti el a magyar ember szívét, hogy a felmenői már Kr. e. V–IV. században ennek a magas kultúrának részesei voltak. Mindezt azért szükséges kihangsúlyozni, mert mi magyarok, amint azt az előző sorokban is leírtuk, nem vagyunk ráutalva arra, hogy mesterségesen történelmet fabrikáljunk magunknak. A történelmünk hiteles, a régműltban megírták a világ legnagyobb és legelismertebb tudósai, nyomait megtaláljuk a zsidó és a keresztény vallás szent irataiban. A feladatunk csak az, hogy mindezt ferdtések nélkül átültessük a tankönyvekbe, hogy azokból a most felnövekvő korosztály átvegye mindazt, ami szükséges a történelmi küldetésének betöltéséhez.

Cey-Bert Róbert Gyula könyvének története azonban nem fejeződik a szkítákkal. Folytatódik nemzeti történelmünk dicső, ám elhallgatott vagy félreértelmezett szakaszaival és mozzanataival. Néhányat már ismerünk a szerző előző regényeiből. Újra felelevenedik Mao Tun-ként ismert Bátor Tengrikút harca Lio Bang kínai császár ellen, mert hiszen az íjfeszítő népek ott váltak hunokká a szó legnemesebb értelmében. És aztán a történet újra átsodródik Európába, a Duna–Tisza-közé, hogy az olvasó Atilla hunjaival együtt végig harcolja a sorsdöntő csatákat, hogy aztán megálljon Róma falai előtt. Kevés népnek adatott meg, hogy királyát Raffaello, a világ egyik legnagyobb festője Vatikán egyik leggyönyörűbb kastélyának freskóján ábrázolja. A pápa, I. Szent Leó többek között azért érdemelte ki a „Nagy” jelzőt, mert volt bátorsága tárgyalni Atilla nagykirályunkkal.

A győzelmes, 907-es pozsonyi csata pedig már egy teljesen új kulturális környezetben, a Kárpát-medence nyugati csücskében zajlik, ahol Árpád nagyfejedelem legyőzi a magyarok

⁵³⁸ Lásd „Emberk Aranyban – Fejedelmi sírok leletei a sztyeppe piramisaiból” című kiállítás katalógusa. Civil Régészeti Alap Egyesület, é.n.

kiirtására szövetkezett egyesített nyugati haderőt. A mai modern szóhasználat szerint ez volt az akkori két civilizáció összeesése Európa közepén: az egyik, amely „keresztényként” olyannyira szellemi és erkölcsi szennyben fetreng, hogy tucatszámra gyilkolja le a saját pápáit; a másik a „pogánynak” mondott, amely pedig az elkövetkezendő háromszáz év alatt annyi szentet ad az Egyháznak, amennyit egyetlen más nemzet nem adott. Hozzá tesszük, hogy ezek a szentek csaknem mindannyian az ősi királyi vérvonalat adó Turulnemzetségből valók.

Emiatt is ide kívánczik még egy nem elhanyagolható mozzanat, amely újra és újra megjelenik Cey-Bert Róbert Gyula könyveiben: a turulsólyom, amely az ősi uralkodócsalád megbecsült, szent madara, szimbóluma eleink együttélésének a természettel, amelynek lételeme ugyanúgy, mint a szkítáké, a hunoké és magyaroké, a szabad élet, a SZABADSÁG! A turulsólyom ebben a könyvben is végigkíséri a nagy nemzet dicső hadvezéreit a szabadságáért vívott harcában.

Végezetül annyit, hogy amíg végérvényesen nem kerül sor az oktatási intézményeinkben egy valós, de egyben nemzeti szellemű történelmi ismeretek átadására, Cey-Bert Róbert Gyula könyvei támaszként szolgálnak a pedagógusoknak és a szülőknek egyaránt, abban hogy hozzájáruljanak az új, nemzetben gondolkodó „kiművelt emberfők” létrejöttéhez. Mert a „*nemzet ereje a kiművelt emberfők sokaságában rejlik*”.⁵³⁹ Adja Isten, hogy így legyen!

⁵³⁹ Széchenyi István megfogalmazása.

A SZABADSÁG ÉS HALÁL ÚTJÁN

Átolvasva a könyv kéziratát, kavarnak bennem a gondolatok. Mivel is kezdjem az előszót, amelyre BARÁTOM felkért? Ez már a tizedik könyv, amelynek előszavát írom. Mindig az első mondatok a legnehezebbek.

Történt egyszer, amikor a kettőnk közötti kapcsolat barátsággá fejlődött, hogy régi fényképeket nézegettünk. Közöttük egy tucat képre lettem figyelmes: csata utáni füstölgő lövészállások, kilőtt harckocsi, lelőtt helikopter... A harcosok között pedig barátom Cey-Bert Róbert Gyula alakja. A régebbi, burmai kalandjairól sok mindent tudtam, hiszen ezekről azelőtt sokat beszélt. De a fényképen látható természeti környezet teljesen más volt. Nem a buja őserdő, hanem kopár, dombos, sziklás, kietlen vidék. És a harcosok öltözete sem hasonlított a dél-kelet ázsiai férfiak viseletéhez. Bő kacatok a lábaikon, hosszú ingek, lapos fejfedők vagy kockás kendőkbe bebugyolált fejek... Valami gyanús sejtésem volt, de inkább rákérdeztem:

– Hol találtatok erre a lelőtt helikopter roncsra?

– Ez egy szovjet helikopter. Mi lőttük le egy amerikai Stringer rakétával Afganisztánban.

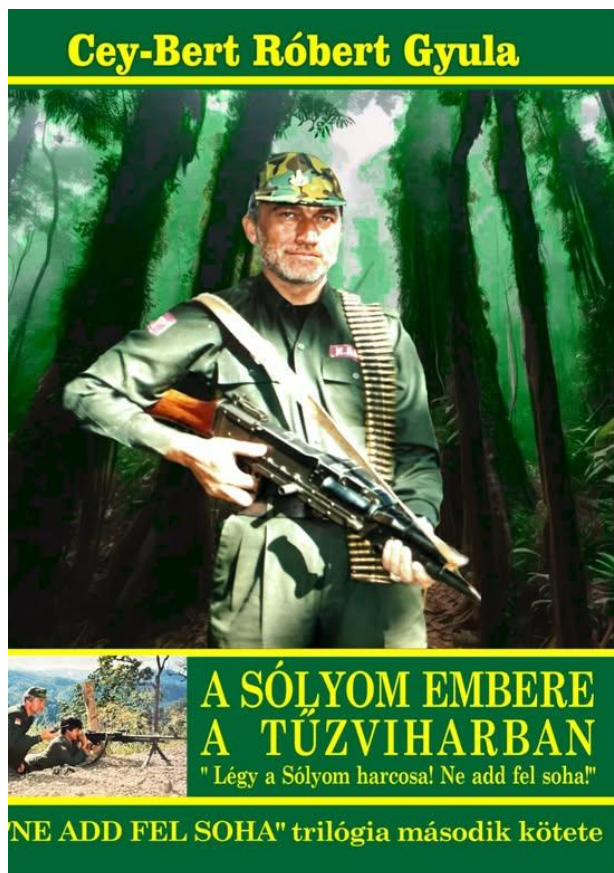
– Afganisztánban? – kérdeztem meglepődve. – És hogy kerültél oda?

– Hát... Pakisztánon keresztül.

Olyan természetes volt ez a válasz, mintha csak egy hétvégi kiruccanás közepette látogatott volna oda. Számomra a felismerés, hogy a barátom, akiről amúgy is sok mindent tudtam, megjárta Afganisztánt, külön tiszteletet ébresztett. Hiszen még nem voltam harminc éves, amikor a szovjetek bevonultak az országba, úgymond segítséget nyújtani az Afgán Népi Demokrata Pártnak a mudzsahidok elleni harcban.

Sem az itt általam leírt gondolatoknak, sem Róbert barátom könyvének nem az a célja, hogy kibogozza, ill. felfedje az afganisztáni szovjet bevonulás körüli tisztázatlan összefüggések tömkelegét. Hiszen még a szovjet/országi politológiai irodalomban sincs teljes egyetértés arról, hogy mi volt a szovjet megszállást kiváltó közvetlen ok. De a kedves olvasó számára, akinek esetleg nincsenek ismeretei az 1979-es év vége és 1989-es év eleje közti Afganisztán szovjet megszállásának, legalább néhány fontosabb mozzanatot ki kell domborítani. Tény az, hogy a sok afgán és szovjet szereplő között, más érdekeket képviselő „játékosai” is voltak a közvetlen katonai megszállás előzményeinek. Talán ezért is szentelek aránytalanul nagyobb terjedelmet ezeknek az eseményeknek a kidomborítására, mert míg a fiatalabb nemzedék ismeri az amerikai hadsereg afganisztáni bevonulását a 2001. szeptember 11-én az Amerikát ért terrortámadás után, a szovjet invázió Afganisztánba már az idősebbek számára is csaknem feledésbe merült.

1978. április 27-én, egy kommunista puccs Afganisztánban véget vetett Mohammed Daoud népszerűtlen és sikertelen kormányzásának. És így egy népszerű baloldali író, Nur Muhammad Taraki lépett a politikai színre, azonban kormánya, bár elfogadható volt a Kreml

számára, fokozatosan elvesztette a lakosság támogatását. Egyrészt az ellenzék üldözéséért, valamint egy sor olyan társadalmi és gazdasági reform bevezetéséért, amelyek ellentétesek voltak a muszlim ország konzervatív lakosságának vallási és kulturális normáival. Idővel az ország több muszlim vezetője hadat üzent az országban kialakuló kommunizmusnak. 1978 augusztusától Taraki rezsimjének nyílt ellenállással kellett szembenéznie, amit megnehezített, hogy néhány katonai egység is csatlakozott a lázadók oldalához.

Ennek a bonyolult helyzetnek volt még egy tragikus eseménye, amelyet még ma is homály fed. 1979 februárjában Adolph Dubs amerikai nagykövetet elrabolták, aki ezt követően egy tűzharcban az életét veszítette. De ez lehetett úgy a KGB provokációja, mint fordítva, sőt még a CIA művelete is azzal a céllal, hogy egy olyan kalandba ugrassák bele a szovjet vezetést, amelynek során az amúgy is legyengült szovjet haderő és gazdaság teljesen kimerül. Ugyanakkor olyan feltételezések is napvilágot láttak, miszerint a kínai hírszerzésnek sikerült egymás ellen kijátszani a két szuperhatalmat egy proxy háború folytatására. Ilyen események a térségben annak idején nem mentek ritkaságszámba, hiszen a szomszédos Iránban néhány hónappal később az iszlám forradalmat támogató iráni diákok megszállták a teheráni amerikai nagykövetséget és túszul ejtettek 52 diplomatát és polgári személyt

1979 szeptemberében egy újabb puccs történt, amikor az akkori miniszterelnök, Hafizullah Amin kihasználta Taraki kubai külföldi útját, és távollétében letartóztatta a támogatóit. Kubából hazaindulva Taraki megállt Moszkvában, ahol tájékoztatták az országban kialakult helyzetről, és azt tanácsolták, hogy ne térjen vissza. Taraki ennek ellenére visszatért Afganisztánba, ahol azonnal letartóztatták, és lemondásra kényszerítették. Nem sokkal azután a Kreml arra kérte Amint, hogy engedje szabadon Tarakit, hogy távozhasson a Szovjetunióba. De egy nappal később Tarakit álmában meggyilkolták. A szovjet vezetés ugyan eltervezte Amin eltávolítását, de mivel az országban már régóta a mudzsahedinek gerillamozgalma szemben állt minden tekintélyelvű kormánynak, így aztán a szovjetek is inkább bíztak Aminban, mint a mudzsahedinekben. Amin a Szovjetuniótól, a romló helyzetre hivatkozva, testőrsége megerősítésére egy 500 fős gépesített-lövész különítményt kért. Ez azok után történt, hogy az országon belüli ellenzék őt is megpróbálta megmérgezni. A bonyolult helyzetet figyelemmel kísérve, a szovjetek a teljes egészében a szovjet közép-ázsiai köztársaságok katonáiból álló különleges biztonsági különítmény (az úgynevezett „muszlim zászlóalj”) mellett a KGB Zenit különleges különítményét is elküldték, mintegy 54 fővel. Míg a muszlim különítmény kezdetben nem kapott információt arról, hogy mi lesz a feladata, a Zenit egység azonnal megkezdte Amin félreállításának előkészítését.

Mivel azonban Amin még nagyobb szovjet támogatást kért a mudzsahedinek elleni harchoz, így aztán 1979. december végétől a szovjet fegyveres csapatok elkezdtek beáramlani az országba, mi több, az egyik este egy fegyveres csoport megkísérelte Amint is eltávolítani. Közben más, ellenzéki csoport tagjai is harcban álltak vele, sőt, a környezetéhez tartozó több civilt, köztük őt is megmérgezték és így ő röviddel ezután a palota épületében belüli harcokban életét veszítette. A szovjetek erre kijelentették, hogy Amin diktatúráját az afgán nép megdöntötte.

De számomra, aki akkor még nem foglalkoztam behatóbban az etnikai konfliktusok bonyolult folyamataival, egy további, inkább kicsi epizódnak számító történet volt szembetűnő. A marxista ideológiával felvértezett Babrak Karmal, a Khalq Népi Demokratikus Párt politikai szárnyának egyik jelentéktelen képviselője, aki egyfajta politikai száműzetésben betöltötte Afganisztán csehszlovákiai nagykövetének a posztját is, nagy hirtelen eltűnt Prágából és a KGB kíséretével a bagrami légibázisról Kábulba repült. 1980. január 1-én már Brezsnyev szovjet pártfőtítkár gratulált neki, mint új afgán vezetőnek. Karmal megpróbálta kiépíteni a lakosság támogatását azzal, hogy hithű muszlim és afgán hazafiként próbálta megmutatni magát.

Fokozatosan, 1980 januárjában mintegy 50 ezer szovjet katona érkezett afgán területre, akik biztosították a nagyvárosokat és a legfontosabb utakat. A szovjet beavatkozás első szakasza az ellenzéki csapatok különböző frakciói elleni harcból állt. A szovjet csapatok két

útvonalon keresztül hatoltak be az országba Kushkán és Termezen keresztül, valamint egy léghídon keresztül közvetlenül Kabulba. A szovjet csapatok gyorsan elfoglalták az ország nagyobb városait, katonai bázisait és stratégiai csomópontjait. A beavatkozó csapatok érkezése egyáltalán nem eredményezte a burjánzó afgán társadalom megbékélését. Éppen ellenkezőleg, a hazafiság hullámát váltotta ki, amely segítette a lázadók sorainak bővítésében. A mudzsahedinek fokozatosan ellenálltak, kezdetben csak a saját túlélésükre összpontosítottak.

Még Babrak Karmal is, tudva, hogy a szovjetek érkezése a zavargások növekedését okozta, követelte, hogy a szovjetek folytassák a felkelők elnyomását, mivel az afgán hadsereg már nem volt hiteles. A szovjet katonákat a városi felkelések, az őslakos hadseregek (az úgynevezett lashkar) és néha az afgán hadsereg lázadó egységei elleni csatákba vonták. Kezdetben az ellenzéki erők leggyakrabban nyíltan harcoltak, így a szovjet légierőnek és tüzérségnek nem volt nehéz dolga velük. Ez a helyzet azonban fokozatosan megváltozott. A szovjet erők így korlátozott fegyveres konfliktusokba keveredtek, amelynek kilátásai nem voltak tisztázottak. A mudzsahedinek harci morálja és támogatottsága fokozatosan nőtt, miközben nőtt a konfliktus szovjetunióbeli kritikája is.

Az 1980-as években az afgán mudzsahedinek elnyerték az Egyesült Államok, Pakisztán, Szaúd-Arábia, az Egyesült Királyság, sőt Kína támogatását is, utóbbi titokban légvédelmi felszerelést szállított a Karakorum-hegységen keresztül. Az élelmiszer és a szállítóeszközök mellett a szövetségesek fegyvereket is biztosítottak a mudzsahedineknek. A segélyek fedezésére áttekinthetetlen kapcsolatokon keresztül fegyvereket vásároltak harmadik országokban, köztük Csehszlovákiában, amely akkor fejlett hadiiparral rendelkezett. A CIA pedig részt vett a pakisztáni gerillaháborúban a mudzsahedinek kiképzésével. A háború későbbi szakaszában az USA erős FIM-92 Stinger föld-levegő légvédelmi rakétarendszerekkel is ellátta a gerillákat, ami nagymértékben csökkentette a szovjet előnyt a légi fölényben, és hozzájárult a helikopterek és szállító repülőgépek nagy veszteségeihez.

Ebbe a bonyolult és áttekinthetetlen hadi állapotba vetette bele magát Cey-Bert Róbert barátunk, aki elindult Pakisztánon keresztül Afganisztánba, hogy tudatos harcot vívjon az 1956-os szabadságharc leverésében részt vett szovjetek ellen. Tehát nem véletlenül csöppent bele az afganisztáni nép szabadságharcába, hanem előre felkészülve, bár valószínűleg fogalma sem volt, mi is történik ott valójában. De a volt tanítómestere Bata táltos intő szavai csengtek a fülében: „*A szabadság és a halál útján nincs késlekedés!*” Nem volt idő fontolgatni, mérlegelni, hanem indulni kellett, hogy még a háború utolsó fázisában érzékelje a szabadságharc löporos és vérszagú, de magasztos ízét. Az afgán szabadságharcosok a kezdetleges idegenkedés után nagyon hamar befogadták őt. Olyannyira, hogy még az afgán harci egységnek a neve is Magzsarisztáni csoport lett. Ő már talán akkor látta, amit a magyarság eredetével foglalkozó kutatók az archeogenetikai vizsgálatok alapján szemérmesen próbáltak megfogalmazni: Az Árpád-házi királyaink dinasztiája a mai Afganisztán északi részén, az ókori Baktria területén alakult ki kb. 4500 évvel ezelőtt.

A könyv írója részletesen kitér mindarra, amit az itteni halandó csak a médián keresztül érzékel. Azok, akik nem éltek a muszlim közösségek tagjai között, csak TV képernyőjéről ismerik a vallásuk rituáléit. De azt is felületesen, vagy azokkal az ideológiai torzításokkal, melyeket tömegtájékoztató eszközök adagolnak neki. Mi rácsodálkozunk a müezzinek imára való hívására, pedig a muszlimok számára ez egy természetes és életbevágóan fontos jelenség. Az afgán szabadságharcosoknak az ima volt a titkos fegyvere. Ötször imádkoznak naponta. Mindehhez hozzá kell tenni, hogy minden vallást, köztük az iszlámot is, és annak egységeit nemcsak a hierarchikus szerkezete alkotja, hanem főleg a hívők közössége. A hierarchia csak irányít és vezet. A hívőkön függ, hogyan teljesítik a rájuk bízott feladatokat, amelyeket küldetésként is értelmezhetünk. Elsősorban nem elárulni, hanem elmélyíteni a hitet. Ez egyben azt is jelenti, hogy nem árulják el azt a területet sem, ha akarjuk életteret, amelyet a hazájuknak gondolnak. Másodsorban, biztatni a többieket és reményt adni nekik. Sajnos, a XX. század második felében a világvallások, mint a civilizációk alkotóelemei nagy változásokon mentek

keresztül, s így erősítették (pl. iszlám) vagy gyengítették a civilizációs térségeket. A nyugati civilizációban, amelyet most – tévesen – zsidó–keresztény civilizációként emlegetnek, meggyengült az életerő. A keresztény vallásnak már csak a hierarchiája maradt meg. A hívők hitetlenek lettek. Elfordultak az Istentől. A könyv írója már akkor és ott, Afganisztánban megfogalmazza a történelmi igényt: „*Ha nekünk, magyaroknak csak fele ennyi hitünk lenne, nem kellene aggódnunk a magyarság jövőjéért!*” Elmékedései során felidézi Mindszenty hercegprímás válaszát, amikor 1972 nyarán a bécsi Pázmáneumban feltette neki a kérdést, hogy hogy mit üzen a XXI. század magyar ifjúságának. A hercegprímás válasza rövid, de világos volt: „*Maradjanak meg szívükben és lelkükben Istenhívőnek és magyarnak, erősítsék magyarságukat az istenhitükkel a nemzet felemelkedése érdekében.*” A könyv előszavának írójaként a XXI. század első negyedének utolsó hónapjaiban talán ezzel tudnám Mindszenty hercegprímás szavait nyomatékosabbá tenni: A magyar keresztények feladata visszahozni a földre az égbe utasított Istent és bizonyítani, hogy milyen a hitből fakadt földi életünk. Mert a földi élet nem más, mint a lelki nyugalomhoz és békéhez vezető bátor tettek és áldozatos cselekedetek összessége. Az igazi keresztényeknek végre tudatosítani kellene, hogy ők állnak a mindennapi harc középpontjában a családjukért, gyermekeikért és hazájukért!

Az afgán szabadságharcosokat is az így értelmezett hit segítette a külföldi erők feletti győzelemhez. Ez nem azt jelenti, hogy az ő vallásuk jobb, mint a kereszténység. Semmi esetre sem! Azonban sajnos, a kereszténység esetében, ugyan három évtizedes fáziskéséssel, de bebizonyosodott az a szekularizációs tézis, miszerint a (poszt)modern korban csökkenni fog a vallás szerepe, amelyben a nyugati civilizáció olyan sokáig hitt. Nyugat Európa országaiban, ahol győzedelmeskedett a fogyasztói társadalom eszmeisége, ez már szembetűnő: a keresztény vallás szerepe csökkent, sőt néhol el is tűnt és az iszlám vallás térhódítása csaknem befejeződött.

Afganisztánnal kapcsolatban fontos megjegyezni azt, amit a könyv szerzője is kihangsúlyozott, hogy az ő harcuk még nem ért véget, mert hiszen ismerve a közelmúlt évek történetét, a szovjet agresszió után, több próbálkozás volt az ott élő népek belső egységének megbontására. De valójában sem akkor, sem ma nem is Afganisztán függetlenségéért folyt a harc, hanem *Pastuisztán* létrejöttéért, amelybe újra belekerülnének a britek és az oroszok között felosztott Közép-Ázsia népei.

Cey-Bert Róbert Gyula afganisztáni kalandjai után az olvasó bepillant a gozsarok közé, az Afganisztán és Pakisztán között elterülő Hunza-völgybe. Ők a fehér hunok leszármazottjai, akik áttértek az iszlámra, bár sok minden megmaradt az ősi hitvilágukból. Az egészséges életmód kutatói manapság példaként említik ezt a posztmodern civilizációtól elzárt területet, amelyet ő már régen előttük felfedezett. Könyvünk írójának vallomása szerint felépülni ment a Hunza-völgybe, ahonnan kétheti lélekerősítő élmények után elbúcsúzott az újonnan szerzet barátaitól és többszörös átszállással visszatért a Távolságra Keletre.

Tovább olvasva a könyvet, a szemem több olyan személy-, vagy etnikum nevén akadt meg, amelyről már voltak bizonyos ismereteim. Az egyik ilyen etnikum a Kínában élő ujgurok és jugurok (ő joguroknak nevezi őket) és Csang-Rei etnomuzikológus neve. Mi több, velük kapcsolatban találkoztam először Cey-Bert Róbert Gyula nevével még akkor, amikor nem ismertem és személyesen nem találkoztunk. A XX. század 90-es éveinek elején került a kezembe egy kis könyvecske, amelynek ő volt az egyik szerzője.⁵⁴⁰ A most megjelent könyvben részletesen kitér ennek a rokon népnek a kutatásairól, ill. köztük szerzett élményeiről és viszontagságairól. De én most mégis más, személyes történetet elevenítenék fel. Ugyanis a kis könyvecskével kapcsolatban találkoztam először Cey-Bert Róbert Gyulával. 1993-ban valahol olvastam a felhívást, hogy a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Kaposvárott tart östörténeti

⁵⁴⁰ Kiszely István, Cey-Bert Gyula, Csang-Rei: *A huszonnegyedik óra után – Magyar expedíció a jogurok között.* Polyák István kiadása, Cleveland, Ohio USA, é. n.

találkozót.⁵⁴¹ A találkozó műsorában megtaláltam az ő nevét is. Ez alkalom volt arra, hogy személyesen is megismerhessem őt. Voltak barátaim, ismerőseim Kaposvárott, többször jártam ott, tehát nem volt gond néhány napot ott töltenem. Fogtam a jugurokról írt kis könyvet és kocsiba ültem, hogy majd dedikáltatom vele. Azonban az egész úton azon tépelődtem, hogy is fogom őt megszólítani? Én egy vidéki, kezdő, ismeretlen kutató. Ő, aki elvégezte Európa legjelesebb egyetemét, megjárta a világot és még a családneve is olyan furcsa hangzású, nem beszélve a két személynévről. Melyikkel szólítsam őt? Arcát azonban ismertem, nem volt nehéz őt megjegyezni, mert hiszen akkor már sokat szerepelt a TV-ben mint borszakértő és étel- és vallástörténész. Az egyik asztalnál ülve valakivel éppen beszélgetett. Tétovázva közelítettem kettejükhez, de ő, mintha már várt volna rám, felált, kezét nyújtott és csak ennyit mondott: „Szervusz, Robi vagyok!”. Így kezdődött az ismeretségünk, amely számomra egy életre szóló barátsággá fejlődött. Átnyújtottam neki a jugurokról készült kis könyvet, amelynek létezéséről nem is tudott. Aztán belemerültünk a beszélgetésbe az ujugurokról és jugurokról, a kultúrájukról, hagyományaikról. Bár akkor nem voltam megszállottja a Kínában élő etnikumok kultúrájának, de a beszélgetésünk lényege megmaradt bennem és sok évvel később, amikor felkértek, hogy Pozsony egyik előkelő színházában én mondjak megnyitó beszédet egy kínai mongol és jugur népdal és néptánc együttes⁵⁴² előadásán, jól jöttek az általa elmondott ismeretek. Emlékszem, hogy a bevezető gondolatok során olyasvalamit mondtam, amit legújabb könyvében ő is kihangsúlyoz. Ugyanis napjainkban mindinkább jeleit látjuk annak, hogy a nyugati (poszt)modern világunk a feje tetejére állt. Mi már fokozatosan lemondunk hagyományainkról, lemondunk értékeinkről, elhagyjuk Istent, akinek helyére lépett a pénz. És a távoli Kínában léteznek népcsoportok, amelyek példát adnak arról, hogy a népek nagy kavalkádjában, a miénknél sokkal nehezebb életkörülmények mellett, hogyan lehet megőrizni a hosszú évezredes ősi múlt értékeit.

A további név, amely számomra ismerős volt, Jean Cazeneuve francia szociológus. Sokszor hivatkoztam rá az egyetemen, amikor kultúrszociológiai témákat feszegettünk. De én már akkor kezdtem kacsingatni a keleti kultúra irányába, s így a nyugati szociológia inkább a tantervek kötelező részévé vált, amelyet diákjaimnak elő kellett adni, ill. nekik ismerni kellett ezeknek a képviselőit, közöttük Cazeneuve-öt is. Amikor a Róbert barátom könyve kéziratának olvasásakor belebotlottam a nevébe, ámultam a meglepetéstől. Hiszen Cazeneuve volt a doktori értekezésének témavezetője. De amint írja, csak később eszmélt rá, hogy bár a párizsi Sorbonne egyik leghíresebb professzora volt, kitűnő tanítómestere, amikor megismerkedett Amő táltos vagy Örkény táltos tudásával és bölcsességével, Cazenauve, mint az anyagi nyugati racionalizmus képviselője, meg sem közelítette őket. A keleti kultúrák táltosai számára a keleti lélek világának és a transzcendens bölcsességnek voltak a képviselői. Bevallása szerint nem találhatott náluknál jobb barátokat, mert hiszen tanításuk megvilágította a lelke mélyén szunnyadó őstudást, lelki genetikája ősi értékrendjét. Az Altáj-hegységben élő Örken–Örkény táltos megfogalmazza a magyarság küldetését, amely az ősi tudásból ered: *Fontos küldetés vár a magyarokra. Mivel a magyarok a hunok utódnépei közül a legnyugatabbra eljutott lovasműveltségű nép, a magyaroknak kell felépíteni a hidat, amely összeköti a keleten élő testvérnépekkel.*

Ha már fényképek közötti böngészésből kaptam a legelső gondolatot ennek az előszónak az írásához, még egy fényképet Cey-Bert Róbert Gyuláról mindenképpen meg kell említenem. Kopaszra nyírt fejjel, testén okker színű köntösben. Hát igen, ő bejárta Tibet kolostorait is, de nem turistaként. Több hónapot töltött a buddhista (pontosabban budaista) kolostorokban, teljesen alkalmazkodva az ő életmódjukhoz, elsajátítva tőlük mindazt, amit majd emberként,

⁵⁴¹ Lásd *A Nyolcadik (Kaposvári) Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai*. Zürichi Magyar Történelmi Egyesület, Budapest – Zürich 1999. <https://mek.oszk.hu/06500/06527/06527.pdf>.

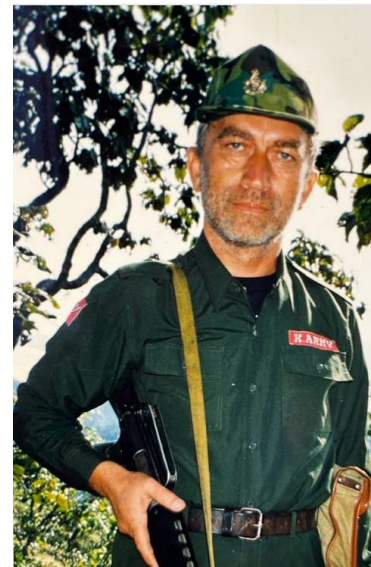
⁵⁴² A Kína Belső-mongol Nemzetiségi Művészeti Színház és Kína Kanszu tartomány Jugur Nemzetiségi Népdal- és Néptánc együttes közös előadása a Pozsonyi P. O. Hviezdoslav Színházban 2019. 10. 9-én.

magyarként hasznosítani tud a Kárpát-medencében élő nemzete számára. Ott találkozott Tserim lámával, aki Körösi Csoma Sándornak a nagy tisztelője volt. A Tibetről írt fejezetből többek között az olvasó megtudhatja, hogy a tibeti kolostorokban is vannak elrejtve olyan mozaik részecskék, amelyek felfedésével ránk, magyarokra is több homályos rész válik világossá. Vannak adatok, amelyek arra utalnak, hogy a tibetiek és fekete hunok között szoros etnikai kapcsolat létezik. Tserim láma vitte őt a felfedezéshez, és ezt ottani feljegyzések bizonyítják, hogy a *hungurok a hunok fejedelmi törzsének a leszármazottai, ők „gungároknak”, a „Nap fiainak”* nevezték magukat. Hun nyelven a gun szó napot jelent, tehát a gungár népnév jelentése naptörzs. Feltételezhető, hogy maga a hun népnév a nap jelentésű gun szóból alakult ki. *Gungur és a hungur* népnevek tehát felcserélhetően, ugyanazt a népet jelölték.

Vagy egy további, számomra ismerős név, a japán Hideo Matsumoto. Ő volt az, aki még a XX. század 80-as éveiben, amikor nálunk a genetikai kutatások csak gyerekcipőben jártak, már írt a népcsoportok Gm-sajátosságai alapján a magyar és a japán etnikum vérségi rokonságáról. Félreértés ne essék, én személyesen soha nem találkoztam Hideo Matsumoto professzorral, sőt akkor Japánba sem volt lehetőségem utazni, de ismertem kutatásainak eredményeit. Róbert barátunk azonban már akkor szoros, sőt baráti kapcsolatban volt vele. Olyannyira, hogy az általa elért tudományos kutatások eredményeit nemcsak hogy közvetítette a magyarság genetikájával foglalkozó szakemberek felé, de Matsumoto professzort meggyőzte arról is, hogy szervezzenek gyűjtést a Kínában élő jugur népcsoportok anyagi támogatására.

De ott volt Pekingben, a világ legnagyobb terén, az ősi Tiltott Város főbejárata előtt elterülő Tianenmen téren is, amikor 1989. június 4-én a kínai hadsereg katonái megtámadták a diáktüntetés résztvevőit. Olvasva az általa leírt sorokat, az embernek borsódzik a háta. Hiszen, ha csak arra gondolunk, hogy az oda tévedett embert, legyen az turista, vagy kíváncsiskodó, akármelyik pillanatban egy halálos támadás éri, vagy akár az egyenruhás, vagy az egyenruha nélküli titkosrendőrök beviszik őt, nem lett volna sok esély a kiszabadulásra. De Cey-Bert ezt is megúsza és újabb léptekkel folytatta a barangolását a szabadság és a halál veszélyes útján. Nekem csak jóval később, 2013-ban sikerült eljutni a helyszínre, amikor már lecsillapodtak a kedélyek, a Tianenmen-téri áldozatok kihullott vérét elmosta az eső, és amikor Kína rohamos léptekkel száguldott egy sajátos úton, hogy gazdaságilag megvívja a nagy csatát azzal az Amerikával, amely az 1989-es fellázadt diákok szeme előtt életideálként lebegett.

A barátságunknak van még egy szerény tárgyi emléke. A dolgozószobámat egy bekeretezett fénykép díszíti, amelyen Róbert barátom egy kistermetű lovon ülve, terepszínű katonaruhában, egy amerikai M16-os gépkarabélyt szorongat. Az őt körülvevő növényzet elárulja, hogy a kép valahol a Délkelet-Ázsia őserdeiben készült. Többnyire ezt a képet viszem magammal, amikor megkér, hogy kísérem el őt találkozására az olvasóival, tisztelőivel, rajongóival. Valószínűleg ebben a térségben, a karenniek között töltötte el élete legveszélyesebb, de egyben legszebb pillanatait. A karenniek a burmai brit uralomig függetlenek voltak, és egyfajta hűbéri kötelék fűzte őket a burmai királysághoz, de a második világháború utáni időszakban az őket körülvevő kisebb-nagyobb, de mégis erősebb államok részéről mindinkább a mesterséges megosztás célpontjává váltak. Ez azonban nem sikerült, és a karenniek fegyveres harcot indítottak, elsősorban a Burmából létrejött mianmari diktatúra ellen. Katonai szervezetük, a Karenni Nemzeti Felszabadítási Hadsereg az 1980-as években már 20 ezer fegyverest számlált. Ennek politikai ága, a Karenni Nemzeti Unió (KNU) ugyanakkor arra törekedett, hogy a fegyveres konfliktust politikai eszközökkel oldja meg. 1992-ben Cey-Bert Róbert Gyula volt az, akit a KNU kinevezett a karenniek nemzetközi nagykövetévé. Az ő diplomáciai erőfeszítései nyomán, 1993-ban a

KNU-t felvették a Képviselő Nélküli Nemzetek és Népek Szervezetébe (UNPO) és így az elfeledett karenni nép sorsát sikerült megismertetni a világ közvéleményével.

A könyvben szereplő kisebb vagy nagyobb kalandokra már nem térek ki. Ezeket a kedves olvasónak kell majd megtalálni. De elárulhatom – járt a Dakota indiánok között, a mexikói Teotihuacanban érezte ennek a transzcendens kisugárzását és azt követően az ott lévő Nappiramis tetején töltötte az éjszakát.

Mindezeket a hosszú tartalmas, de egyben veszélyes élethelyzeteket egy könyvbe besűrítve élheti át minden olvasó, aki rászánja magát, hogy beleolvasson. Megvan rá a garancia, hogy nem teszi ki a kezéből, amíg a végéhez nem jut.

Aki esetleg nem ismerné az író előéletét, vagy ez lenne az első könyve, amelyet a kezében tart, az se lesz megrövidítve. Az utolsó néhány oldal ugyanis egy önvallomásszerű életrajz, amelyben csaknem minden titkot elárul önmagáról, nevükön nevezi a leghűségesebb barátait és megnevezi azokat az indítékokat, amelyek ösztökélték őt arra, hogy végig járja a szabadság és halál útját.

Végezetül kiragadok néhány sort a könyv szövegéből, amely mindenki számára, aki szereti a hazáját és nemzetét egyfajta tanulság és program a túléléshez és a további fejlődéshez. Ezekben is a számunkra a már előző könyveiből ismerős Bata táltos intő szavaira hivatkozik: **Küzdj meg a szörnyel!** *Mert aki nem készült fel megfelelően erre a küzdelemre, azt a „szörny” egyszerűen elsöpri és nem tartja érdemesnek a küzdelemre. Minden ember életében és minden nép történelmében vannak időszakok, amikor ki kell állni a próbát, amikor meg kell küzdeni a szörnyel. A felkészületlen embert, a felkészületlen népet már a szörny segédei lesöprik a pástról. Ez történt velünk, magyarokkal 1241-ben Muhinál, 1526-ban Mohácsnál és 1918-19-ben, amikor Károlyi és Jászi hagyták elfoglalni az ország nagy részét az ellenséges szomszédok haderőivel. Mindhárom esetben felkészületlenek voltunk a döntő küzdelemre. **Adja az Isten, hogy ez soha ne ismétlődjék meg!***

SZAKAMI ÉLETRAJZ, TUDOMÁNYOS ÉS IRODALMI MUNKÁSSÁG

Szakmai életrajz:

Cey-Bert Róbert Gyula⁵⁴³ (szül. 1938. július 5.) író, pszicho-szociológus és gasztronómia történész 1956-ban, a magyar forradalom leverése után, Corvin köz-i szerepe miatt, tizennyolc évesen emigrált. Ausztriában érettségizett,⁵⁴⁴ majd Svájcban, a Genfi Egyetem Gazdasági és Társadalomtudományi Karán folytatott felsőfokú tanulmányokat, ahol 1962-ben kereskedelmi diplomát kapott. 1960-ban a több mint 120 fős magyar hallgatói közösség elnökévé választotta.

„1963-ban, diákkoromban, a Genfi Egyetemen rendezett Nemzetközi Fesztiválon, fergeteges csárdás-bemutatót tartottunk egy venezuelai magyar lánnyal. Megnyertük a nemzetközi néptánc versenyt, megelőzve kubaiakat, dél amerikaiakat.”⁵⁴⁵

A párizsi Sorbonne-on doktorált szociológiából Jean Cazeneuve professzor irányításával, az „étkezési szertartások szociológiai elemzése” témakörben.⁵⁴⁶

1966-ban Genfben megalapította az „Institut de recherches de Motivation et de Communication” motivációs és kommunikációs kutatóintézetet, amelynek igazgatója lett. Kutatási érdeklődése a marketing és a reklámpszichológia felé irányult; a vásárlási, étkezési és

⁵⁴³ https://en.wikipedia.org/wiki/R%C3%B3bert_Cey-Bert.

⁵⁴⁴ A Kammer am Attersee-i magyar nyelvű, Ungarisches Realgimnáziumban. Élete itteni mozzanatairól másik egyesületi tagunk számolt be. Lásd Gyimóthy Gábor: A kabátember. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 39/1. 2024. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00069/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2024_1_848-852.pdf.

⁵⁴⁵ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=2435330779854840&set=a.418453764875895&type=3&theater>. Milan Mamusich hozzászólása a képhez: Venezuela egy 200 éve magyar segítséggel alapított állam, ahol a mai napig állami szintű magyar történelmi kultusz van. Kevesen tudják, de Latin Amerikát a dicsőséges magyar huszárság szabadította fel a Habsburg–Bourbon gyarmati iga alól. Spanyol Amerika legfőbb szakrális jelképét, Simon Bolívar (a földrész venezuelai születésű felszabadítója) aranyból készült rubintokkal és gyémántokkal kirakott kardját, a mai napig egy díszmagyar huszárezred őrzi Caracasban.

⁵⁴⁶ *Psychosociologie des cuisines nationales et des civilisations gastronomiques* (A nemzeti konyhák és gasztronómiai civilizációk pszicho-szociológiája).

utazási szokásokat tanulmányozta. Öt éves németországi, ausztriai, belgiumi, franciaországi, hollandiai és svájci kutatómunkának eredményeképp az új táplálkozási irányokról szóló tanulmánya széles körű elismerést aratott.⁵⁴⁷

Szoros kapcsolatot ápolt a Pázmáneumban száműzetésben élő József Mindszenty hercegprímással. Többször meglátogatta a Bécsben, és segítette Szent István királyról szóló könyve kéziratának elkészítésében. Cey-Bertet aztán Mindszenty ajánlására felvették a Szent Lázár lovagrend tagjai közé.

1973–74-ben az Association Suisse-Turquie alapító tagjai közt volt, amely egyesület célja a svájci és török közösségek közötti baráti kapcsolatok ápolása lett.

1981-től munkája egyre inkább a Távol-Keletre összpontosult, üzleti kapcsolatokat építve Hongkongban, Oszakában, Bangkokban és Szingapúrban. Bangkokban megalapította a Gastronomy Research International kutatóintézetet, ahol fő kutatási területe az ázsiai étkezési szokások tanulmányozása volt. Kutatásai eredményeként ő volt az első a világon, aki két nagy civilizációt azonosított ősi múltban gyökerező gasztronómiai szokásaik alapján. Kutatásainak köszönhetően egyre több nagy légitársaság és luxusszálloda kérte fel szakértőként, hogy javítsák szolgáltatásaikat és gasztronómiai stratégiájukat.

A kínai ínyenckonyhát francia borokkal párosító nemzetközi gasztronómiai konferenciái olyan nagy sikert arattak, hogy a nemzetközi gasztronómiai szintéren – Thaiföldről Indonézián át Szingapúrig – közzismert és keresett személyiséggé vált.

A Cey-Bert által szervezett nemzetközi szimpóziumok és kongresszusok közül néhány a Távol-Keleten töltött időszakához kapcsolódott:

- Nemzetközi szimpózium a kínai konyha és a francia borok harmonizálásáról – Hongkong, Guandong, Peking (1981)
- Szimpózium a Nouvelle Cuisine Française gasztronómiai stratégiájáról Henri Gaulttal – Bangkok, The Oriental (1981)
- Nemzetközi szimpózium a japán konyha és a francia borok harmonizálásáról Shizuo Tsujival – Oszaka (1982)
- Szimpózium a csokoládé és a bor harmonizálásáról Alain Senderensszel – Párizs (1983)
- Világ Gasztronómiai Tanács – Bangkok – The Oriental (1984). Elnökség: Henry Gault (elnök), Róbert Gyula Cey-Bert (főtitkár), Paul Bocuse, Thanadsri Svasti, Hiroyuki Yamagata, Willie Mark és Mercedes Giralt. A szervezetet a világ vezető gasztronómiai személyiségei alapították azzal a céllal, hogy megvédjék a nemzeti és regionális konyhák hagyományait, valamint kulturális, kereskedelmi és szakmai rendezvényeket szervezzenek.
- Szimpózium az olasz konyha és a borok harmonizálásáról Federico d'Amatoval – Róma (1985)
- - Szimpózium a thai konyha és a borok harmonizációjáról – Bangkok (1988)
- Az Első Világ Gasztronómiai Tanács kongresszusa – Mexikóváros (1989)
- A Második Világ Gasztronómiai Tanács[23] kongresszusa – Mexikóváros (1996), ekkortól a Világ Gasztronómiai Tanács elnöke: Róbert Gyula Cey-Bert

Gasztronómiai tevékenysége mellett a magyar őskori és vallástörténeti kutatásokkal is foglalkozott. Kínában, Ujguriában, Tibetben és Belső-Mongóliában folytatott magyar őstörténeti kutatásokat

⁵⁴⁷ Les résultats d'une enquête laissent songeurs. *La Liberté*, 1974. május 18, <https://doc.rero.ch/record/264041/files/1974-05-18.pdf>. Etude de la nouvelle orientation alimentaire. *L'Express*, 1974. május 30. <https://doc.rero.ch/record/65962/files/1974-05-30.pdf>. Le salé et le sucré cèdent le pas devant les épices. *Journal de Genève* 1974. július 14. https://www.letempsarchives.ch/page/JDG_1974_07_17/12.

Japánban sinto szerzetesként, Thaiföldön pedig buddhista szerzetesként tanulmányozta a vallástörténetet. Japán és Thaiföld mellett Laosz animista hegyi törzsei és Mianmar (1989-ig Burma) területén is végzett vallástörténeti kutatásokat.

Cey-Bert vallástörténeti kutatásai során megismerkedett az üldözött karen néppel, amely 1949 óta harcol a mianmari (burmai) kormány ellen a karen önrendelkezés elérése érdekében. Ezt követően Cey-Bert cselekvően részt vett a karen nép védelmére irányuló fegyveres küzdelemben.

Magyarországra visszatérése után 1993-ban megalapította a Magyar Borakadémiát, és megszervezte az első Budapesti Borfesztivált.

1996-ban Budapesten megalapította a Cey-Bert Kutatóintézetet, ahol neves szállodák és jelentős magyar vállalatok tanácsadójaként dolgozott.

2000-től hat éven át gasztronómia és vendéglátás tárgyakat oktatott a Kodolányi János Egyetemen.

2021-től a Magyarságkutató Intézet vezető tanácsadója lett.

Tagja az International Wine Academy-nek és a Magyar Borakadémiának; a World Federation of Gastronomy tiszteletbeli elnöke.

1998 óta főként borral és gasztronómiával, vallástörténettel és őskorral kapcsolatos könyveket ír, de verseket és regényeket is publikált. Könyvei a magyar mellett franciául, angolul, németül és törökül is megjelennek.

Díjak, kitüntetések:

- A Magyar Érdemrend Lovagkeresztje
- A Szent Lázár-rend Lovagkeresztje
- A Kínai Konyha és Francia Borok Nemzetközi Szimpóziumának Arany Oklevele (Hongkong)
- A Culinary Great Powers Summit díja (Bangkok)
- A Gasztronómiai Tudományok Világszövetségének Elnöki Díja (Mexikóváros)
- Bárdudvarnok díszpolgára
- Pro Comitatu Somogy díj
- Pesti Srác 1956 díj
- Herczeg Ferenc kormányzati irodalmi díj

Művei:

Bor és gasztronómia:

- Az étkezési szokások új mintázata. IRCM, Genf 1972
- Nouvelle orientation alimentaire. IRCM, 1972
- A légitársaságok gasztronómiai promóciója. IRCM, Genf 1975
- A fogyasztók borhoz való viszonyának változása. IRCM, Genf 1977
- A kínai gasztronómia yin-yang rejtélye. HTA, Hongkong 1985
- A thai konyha ízharmóniája. TAT, Bangkok 1987
- Magyar borok és ételek harmonizációja. Paginárum, Budapest 1999
- A magyar borok és ételek harmonizálása. Paginárum, Budapest 2000
- Balatoni borgasztronómia. Paginárum, Budapest 2000
- A bor vallása. Szigtim, Budapest 2000
- Balaton Wine Gastronomy. Paginárum, Budapest 2000
- Tokaji borgasztronómia. Paginárum, Budapest 2001
- Tokajer Weingastronomie. Paginárum, Budapest 2001[48]
- Harmony in Hungarian Food and Wine. Paginárum, Budapest 2001
- A magyar konyha ízei. Paginárum, Budapest 2002

- Japán konyha - Az Istenek világa. Paginárum, Budapest 2002
- A kínai konyha. Az erotika és a jin-jang filozófia titokzatos világa. Paginárum, Budapest 2002
- Hungaricum bor- és gasztronómia. Paginárum, Budapest 2003
- A thai konyha, az ízek paradicsoma. Paginárum, Budapest 2003
- A hunok és a magyarok konyhája. Mezőgazda, Budapest 2003
- Magyar halgasztronómia. Szigtim, Budapest 2003
- Magyar vadgasztronómia. Szigtim, Budapest 2003
- A szerelem gasztronómiája. Mezőgazda, Budapest 2004
- A magyar bor szellemisége. Hun-Idea, Budapest 2004
- A magyar konyha filozófiája. Püski, Budapest 2009
- Megszólalnak a jelképek. Püski, Budapest 2009

Regények:

- A Sólyom embere útjai. Paginárum, Budapest 2001
- A fehér tigris szellemének harcosa. Kairosz, Budapest 2004
- A Sólyom népe. Püski, Budapest 2010
- Atilla, a Hun üzenet. Püski, Budapest 2012, 2017
- A Pozsonyi csata. Püski, Budapest 2013
- Koppány. A Fény harcosa. Püski, Budapest 2014
- 1526: a végzetes mohácsi úttévesztés. Béke vagy 150 év háború! Püski, Budapest 2015
- Végvári oroszlánok. Élni és halni a hazáért. Püski, Budapest 2016
- Nincs más út, csak a szabadság. Bocskai–Bethlen-szabadságharc török szövetséggel. Püski, Budapest 2017
- A szabadságharcos. Egy élet 1956 szellemében. Üdki, Budapest 2018
- Atilla – Gelecek Nesillere Mesaj. Isztambul, Kabalci 2018
- A Székely Hadosztály – Erdélyért! A magyar szabadságért! Püski, Budapest 2019
- Atatürk magyarjai. Visszavágás Trianonért. Püski, Budapest 2020
- Fenn az égen hun Nap ragyog. Az Ázsiai Hun Birodalom felemelkedése. Püski, Budapest 2021
- Attila Sólyma. Püski, Budapest 2022

A szkíta turul-dinasztia örökösei. Püski, Budapest 2023

Versek:

- „Adj szabadságot vagy halált!” Gerilla-líra. Hun-Idea, Budapest 2004
- Kép a fán. Szakrális szerelem a dzsungelháborúban – Gerilla-líra II. Hun-Idea, Budapest 2005

Képek:

Cey-Bert Róbert Gyula magyar író, pszicho-szociológus, egyetemi tanár.

Bárdudvarnok, 2025. november 30. Az utolsó palack georgiai keври bor! Advent első vasárnapját legkedvesebb siófoki barátainkkal ünnepeltük meg. Étrend: fahéjas-szegfűves sütőtöklevés, selyemúti szarvasáldos, képviselőfánk, Hajni-Deniz születésnapj sajtortó. Az ünnepi étrend főszereplője a Kaukázus lankáin termett 2017-es georgiai Mukuzani keвриben érlelt vörösbor volt, amely csodálatos ízkeretbe foglalta a szarvasáldos sejttemesen fűszeres aromavilágát. A keвриbor elkészítésének Georgiában több ezer éves hagyománya van. A kipréselt mustot hatalmas agyagedényekbe, „keвриbe” töltik, majd eltemetik (!), az erjedés a föld alatt történik. Tavasszal kiássák és átfejtik egy másik keвриbe, amelyet ismét eltemetnek és csak akkor veszik elő, amikor elkövetkezik, a „keipi”, az ünnep ideje. Az utolsó palackot áldoztuk fel, de nagyon megérte, csodálatos élmény volt, a keвриbor szelleme megerősítette barátságunkat és felkészített az ünnepekre.

Ősi magyar hagyományok szellemében koccintottunk vele: Isten-Isten!

Atilla Király Gimnázium, Aba, 2025. december 15.

Csodálatos élményben volt részem: előadást tartottam Abán, Atilla ősről, az Atilla király gimnáziumban. Egyedülálló gimnázium az országban: a tanári karban és a diákokban tükröződik a nagy hun uralkodó személyiségének lélekemelő értékrendje.

A hunok és a magyarok Istene áldása kísérje az Atilla király gimnázium minden tanárát és tanulóját! Tengri biz menen!

A képen balról jobbra: Lóki György, Kele Erika, Szilassy György a gimnázium igazgatója, én magam, egy lelkes diák, Józsa Balázs és Szaka Kata.⁵⁴⁸

⁵⁴⁸ <https://www.facebook.com/photo/?fbid=25374566785504581&set=a.418453764875895>.

A SÓLYOM HARCOSA A TŰZVIHARBAN. A „Ne add fel soha” trilógia második kötete. Az első könyvbemutató Budapesten, Józsa Judit Galériában 2025 november 26-án. A képen a nagy sikerrel fellépő Csillaghegyi Népdalkör énekesei, előttük az asztalnál balról jobbra Püski István (kiadó), a szerző életfilozófiáját bemutató Csámpai Ottó professzor és a szerző Cey-Bert Róbert Gyula.⁵⁴⁹

⁵⁴⁹ <https://www.facebook.com/photo/?fbid=25226120677015860&set=a.418453764875895>.

A Sólyom Embere 2025. december 31-én:

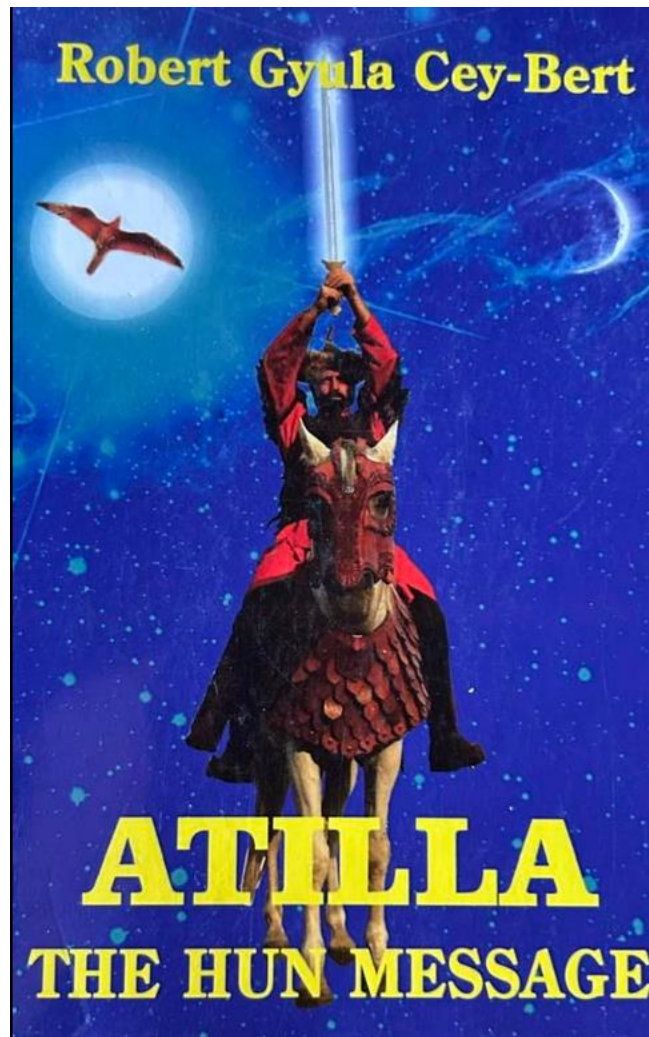
*Boldog Újévet!
Feliz ano nuevo!
Happy New Year!*

*Isten áldásával kísért, sikeres, örömteli mosolygós Újévet kívánok minden barátomnak,
olvasómnak, minden jó embernek, hazaszerető jó magyarnak!*

A Jóisten áldása kísérje minden léptüket, tervüket és gondolatukat az új esztendőben!

Éljen a szabad és független Magyarország!⁵⁵⁰

⁵⁵⁰ [https://www.facebook.com/photo/?fbid=25497662129861712&set=a.418453764875895.](https://www.facebook.com/photo/?fbid=25497662129861712&set=a.418453764875895)

Megjelent angolul Atilla regénye, „Atilla, a Hun üzenet”. Püski Kiadó Budapest, Krisztina körút 26. E-mail: puskikiado@gmail.com